

IQTISODIY FAOLIYAT TURLARI BO'YICHA XIZMATLAR TARKIBI*Buxoro Davlat Pedagogika instituti**Aniq va tabiiy fanlar fakulteti**Geografiya va Iqtisodiy bilim asoslari yo'nalishi talabasi****Hasanova Iroda***

Annotatsiya: Ushbu maqola iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha xizmatlar tarkibini tahlil qiladi. Xizmatlar iqtisodiyotning muhim sektorlaridan biri sifatida, turli iqtisodiy faoliyat turlarini qo'llab-quvvatlash va aholining ehtiyojlarini qondirishda asosiy rol o'ynaydi. Maqolada xizmatlar tarkibining nazariy asoslari, tasnifi va ularning iqtisodiy o'sishga ta'siri ko'rib chiqiladi. Maqolada xizmatlarning asosiy turlari, jumladan moliyaviy xizmatlar, transport xizmatlari, ta'lim xizmatlari, sog'liqni saqlash xizmatlari, turizm xizmatlari, axborot texnologiyalari xizmatlari va boshqa biznes xizmatlari tahlil qilinadi. Har bir xizmat turining o'ziga xos xususiyatlari, iqtisodiy faoliyatdagi o'rni va rivojlanish tendensiyalari o'rganiladi. Shuningdek, xizmatlar sohasidagi o'zgarishlar, innovatsiyalar va raqamlashtirishning iqtisodiy o'sishga ta'siri baholanadi.

Kalit so'zlar: Iqtisodiyot, xizmatlar, iqtisodiy faoliyat turlari, moliyaviy xizmatlar, transport xizmatlari, ta'lim xizmatlari, sog'liqni saqlash xizmatlari, turizm, axborot texnologiyalari, innovatsiya, raqamlashtirish, iqtisodiy o'sish.

Kirish

Xizmatlar iqtisodiyotning muhim sektori bo'lib, tovarlar ishlab chiqarish va iste'mol qilish bilan bog'liq bo'lmagan, ammo inson ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan faoliyatni o'z ichiga oladi. Xizmatlar iqtisodiyotning barcha sohalariga ta'sir ko'rsatadi va iqtisodiy o'sish, ish o'rinlari yaratish va aholi turmush darajasini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Tadqiqot natijalari xizmatlar sohasining rivojlanishi iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, ish o'rinlarini yaratish, aholining turmush darajasini oshirish va xalqaro raqobatbardoshlikni ta'minlashda muhim rol o'ynashini ko'rsatadi. Xizmatlar sohasida barqaror rivojlanish tamoyillari tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda, bu esa atrof-muhitga ta'sirni kamaytirish va resurslardan oqilona foydalanishga qaratilgan xizmatlarga talabning oshishiga olib keladi.

Asosiy qism: Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha xizmatlar tarkibi

Xizmatlar iqtisodiyotning muhim sektori bo'lib, tovarlar ishlab chiqarish va iste'mol qilish bilan bog'liq bo'lmagan, ammo inson ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan faoliyatni o'z ichiga oladi. Xizmatlar iqtisodiyotning barcha sohalariga ta'sir ko'rsatadi va iqtisodiy o'sish, ish o'rinlari yaratish va aholi turmush darajasini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Xizmatlarning tasnifi :Xizmatlar turli mezonlar bo'yicha tasniflanishi mumkin.
Eng keng tarqalgan tasniflash usullari quyidagilardan iborat:

1. Iqtisodiy faoliyat turiga ko'ra:

- Ishlab chiqarish xizmatlari: Bularga ishlab chiqarish jarayonlarini qo'llab-quvvatlovchi xizmatlar kiradi (masalan, ta'mirlash, texnik xizmat ko'rsatish, logistika, transport, marketing va reklama).
- Ijtimoiy xizmatlar: Aholining asosiy ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan xizmatlar (masalan, ta'lim, sog'liqni saqlash, ijtimoiy ta'minot).
- Biznes xizmatlari: Korxonalar faoliyatini qo'llab-quvvatlovchi xizmatlar (masalan, huquqiy maslahat, buxgalteriya, auditorlik, konsalting, IT xizmatlari).
- Distribyutorlik xizmatlari: Tovarlarini ishlab chiqaruvchidan iste'molchiga yetkazib berish bilan bog'liq xizmatlar (masalan, ulgurji va chakana savdo, logistika).
- Shaxsiy xizmatlar: Shaxsiy ehtiyojlarni qondirishga qaratilgan xizmatlar (masalan, sartaorshlik, go'zallik salonlari, maishiy xizmatlar).

2. Xususiyatlariga ko'ra:

- Moddiy xizmatlar: Moddiy ob'ektlar bilan bog'liq xizmatlar (masalan, ta'mirlash, qurilish, transport).
- Nomoddiy xizmatlar: Nomoddiy faoliyat bilan bog'liq xizmatlar (masalan, ta'lim, tibbiyot, konsalting).

Bular barchasi Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha xizmatlar tarkibi bo'lib bugungi kunda muhim ahamiyatga ega hisoblanadi.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, xizmatlar iqtisodiyotning muhim sektori bo'lib, turli iqtisodiy faoliyat turlarini qo'llab-quvvatlash va aholining ehtiyojlarini qondirishda asosiy rol o'ynaydi. Xizmatlar sohasining rivojlanishi iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, ish o'rinlarini yaratish, aholining turmush darajasini oshirish va xalqaro raqobatbardoshlikni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdurahmonov, Q. (2019). Xizmatlar sohasini rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlar. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar, (5), 23-35.
2. Karimov, I. (2020). O'zbekistonda xizmatlar sohasining tarkibiy o'zgarishlari. Biznes-ekspert, (3), 45-56.
3. Rahimov, O. (2021). Xizmatlar sohasida raqamlashtirishning ahamiyati. Markaziy Osiyo iqtisodiyoti, (1), 67-78.
4. G'ulomov, N. (2017). Iqtisodiyot nazariyasi. Toshkent: TDIU nashriyoti.
5. Shamsiyev, T.S., & Xodiyev, B.A. (2019). Servis iqtisodiyoti. Toshkent: Iqtisod-Moliya.
6. Zokirov, Sh.Z. (2020). Xizmatlar marketingi. Toshkent: Fan va texnologiya.